

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI
AEGEAN REGION CHAMBER OF INDUSTRY

İMALAT SANAYİİNDE KAPASİTE KULLANIM DURUM RAPORU 2020/1

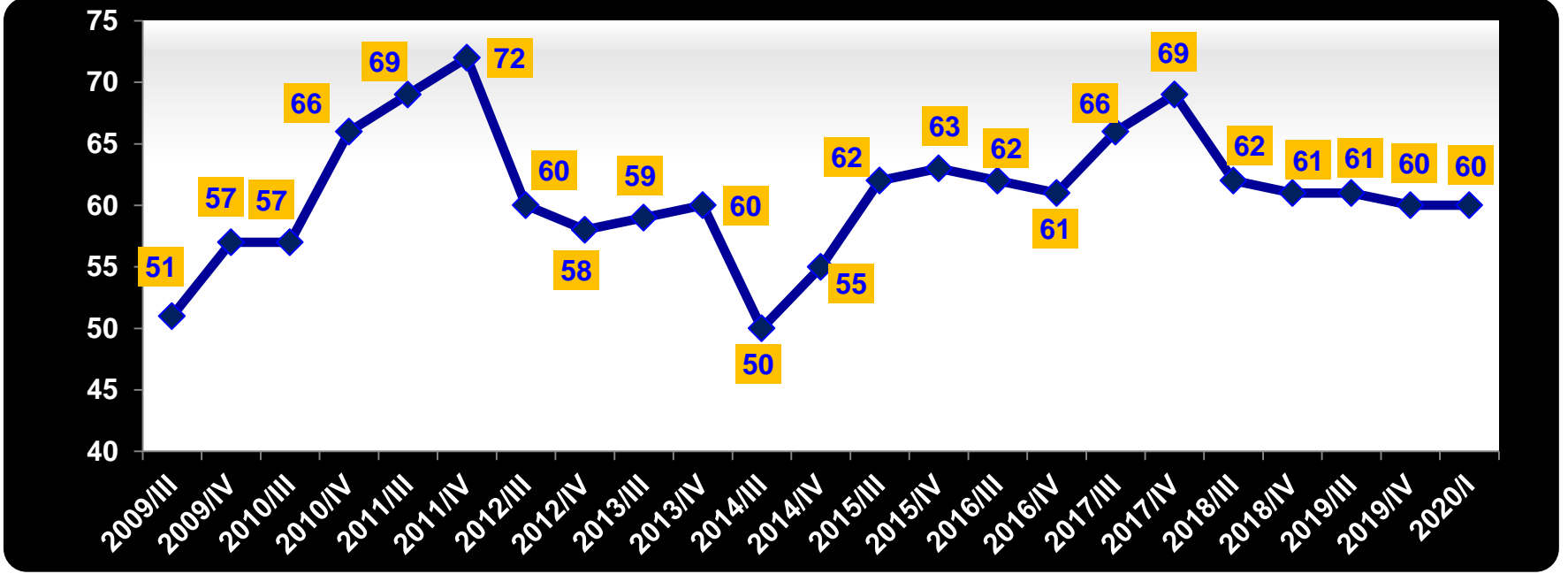
HAZİRAN 2020

AÇIKLAMA

- Ege Bölgesi Sanayi Odası olarak; 1980 yılından bu yana **«İmalat Sanayiinde Kapasite Kullanım Durumu»** çalışmasını yürütüyoruz.
- Merkez Bankası tarafından açıklanan aylık **Kapasite Kullanım Oranı** çalışmamızın da ana sorusunu oluşturmaktadır.
- Geçmişte kitap olarak basılan çalışmayı, 2018 yılından itibaren de kapsamlı bir rapor olarak kamuoyuna sunmak istedik.
- Çalışma; mevcut çeyrekte **gerçekleşen durum** ve sonraki çeyrekte **beklentilere** ilişkin önemli fikirler vermektedir
- **79** üyemiz, 2020 yılı I. çeyrek için hazırlanan anket çalışmasına katılmıştır.
- Çalışma, **3 ayda bir** kısa bir anket ile üyelere sorulan sorulardan derlenmektedir.

EBSO KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

Kapasite Kullanım Oranı, kullanılan üretim kapasitesinin yüzdesidir.

Kapasite Kullanımı, ekonomideki genel büyüme ve talebi yansıtmaktadır.

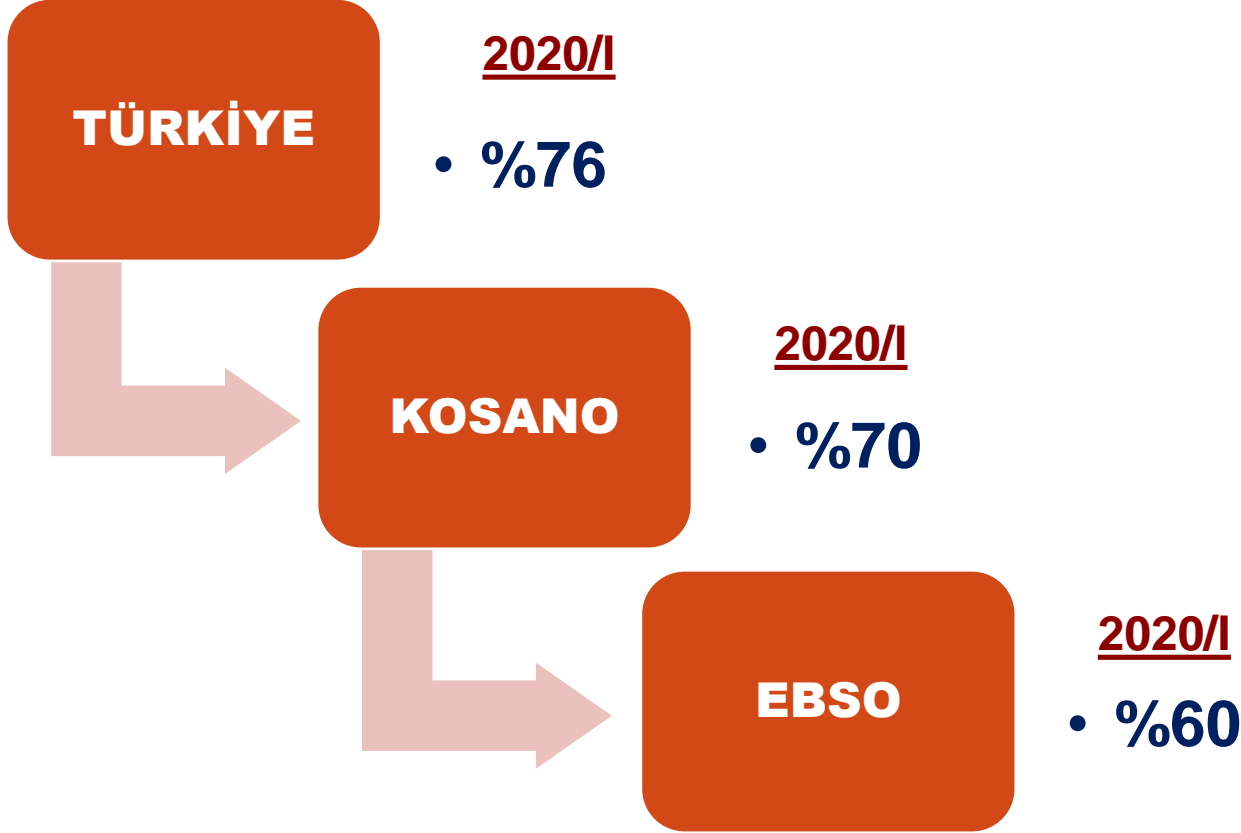
Değişimler; firmaların maliyet, karlılık ve nakit akışlarında değişimlere yol açtığı için yakından takip edilir.

EBSO üyelerine 3 ayda bir sorulan kapasite kullanım oranı, 2020 yılı I. çeyrekte **%60**'dır. 2019 yılının dördüncü çeyreği için ankete cevap veren firmaların **%8'i** tam kapasite ile, **%92'si** atıl kapasite ile çalıştığını belirtmiştir.

EBSO SEKTÖREL KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

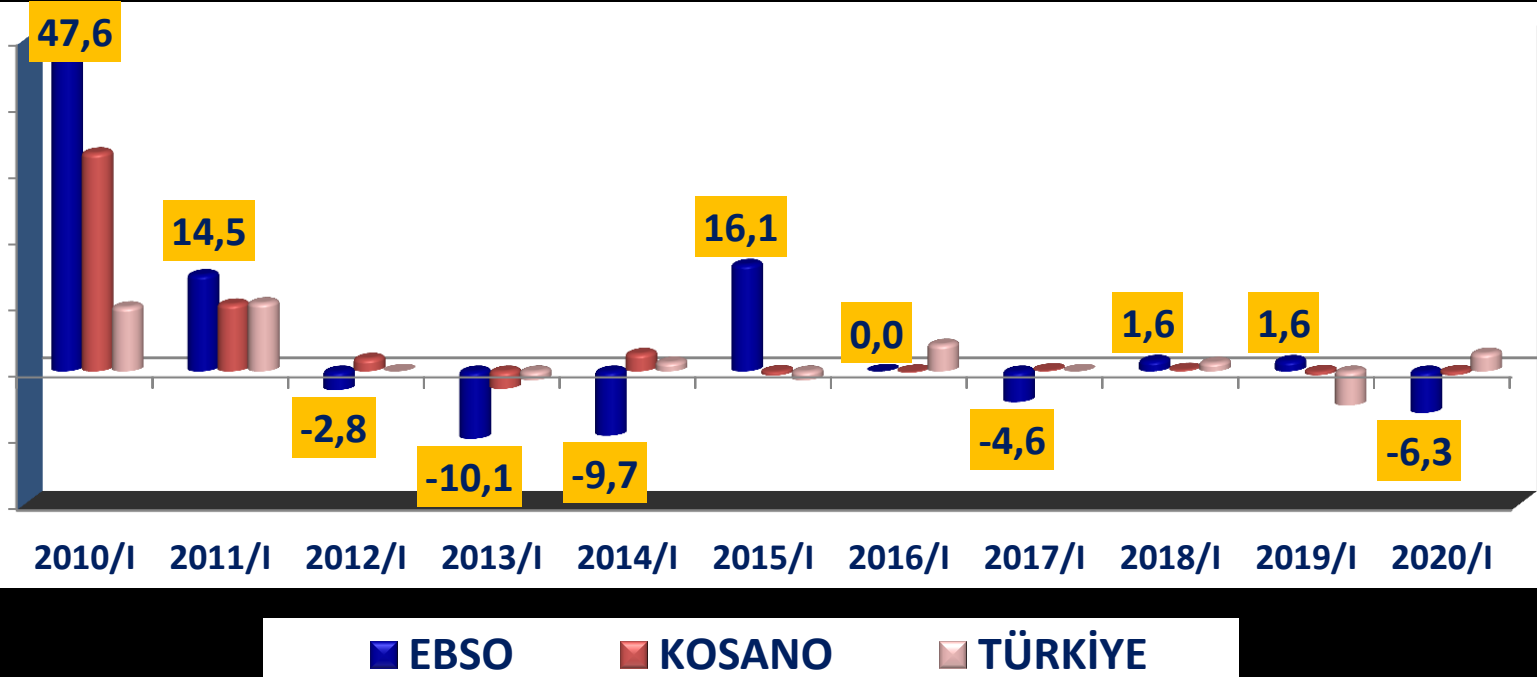
SEKTÖR ADI	KKO (%)
TEKSTİL VE DERİ ÜRÜNLERİ SANAYİ	61,4
GIDA SANAYİ	66,1
TÜKETİM	63,5
KAĞIT VE BASIM SANAYİ	65,4
AĞAÇ VE MOBİLYA SANAYİ	50,0
ÇEŞİTLİ İMALAT SANAYİ	20,0
KİMYA VE KİMYASAL ÜRÜNLER SANAYİ	59,5
İNŞAAT SANAYİ	80,0
DEMİR-ÇELİK, METAL VE DÖKÜM SANAYİ	66,5
ARA ÜRETİM	60,3
MADEN, TOPRAK, MERMER ve CAM SANAYİ	52,0
TAŞIT VE OTOMOTİV YAN SANAYİ	52,0
MAKİNA SANAYİ	57,7
ELEKTRİK-ELEKTRONİK SANAYİ	65,0
YATIRIM	56,3

KARŞILAŞTIRMALI KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

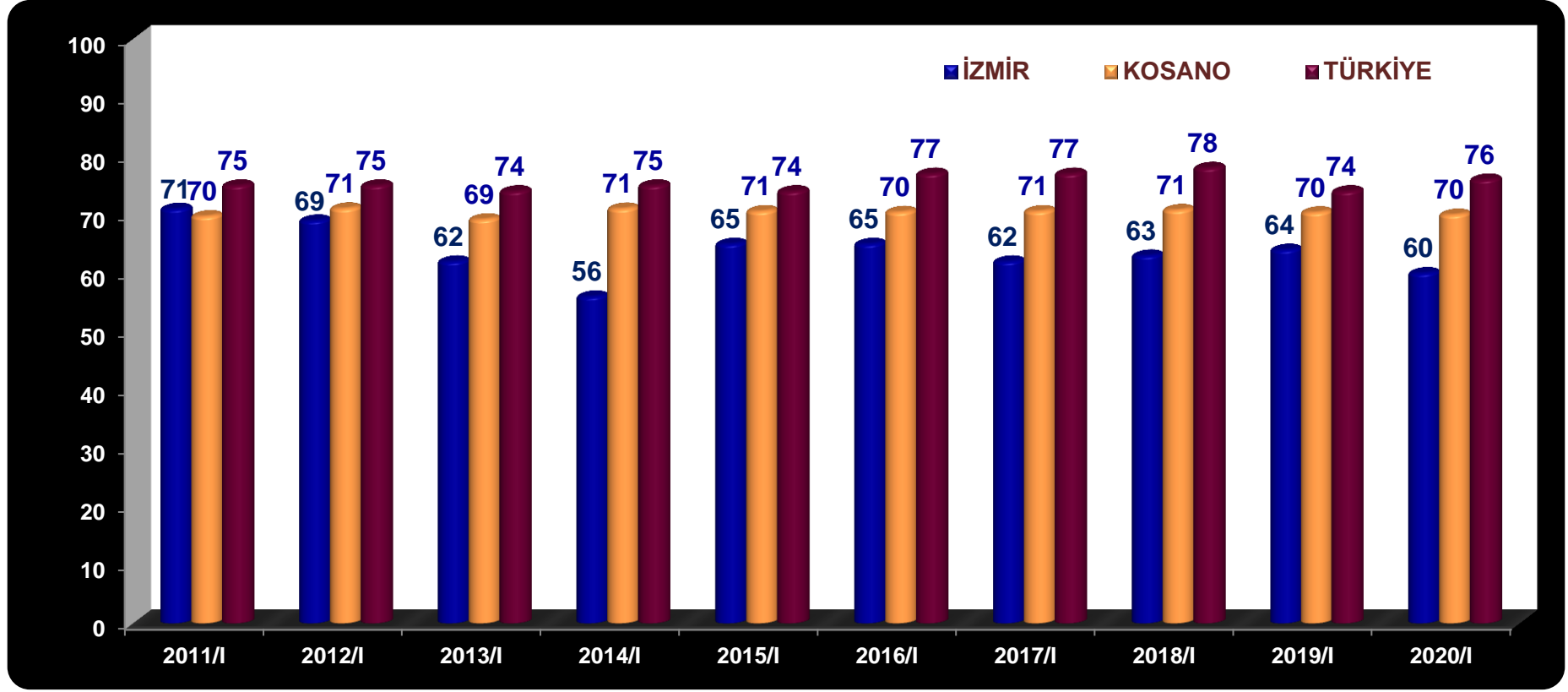
EBSO üyelerinin kapasite kullanım oranının daha düşük görünmesi, teknik olarak işletmelerin geleceği düşünerek gereğinden büyük kurulması ile ilişkilendirilebilir. Bununla birlikte; gerek Türkiye geneli, gerekse Kocaeli ile kapasite kullanım eğilimlerinin benzeşmesi ölçümün sağlıklı olduğunu da ortaya koymakta olup, bir önceki çeyreğe göre Türkiye genelinde ve Kocaeli’de kapasite kullanım oranı %1 azalmıştır.

YILLAR İTİBARI İLE IV. ÇEYREK KAPASİTE KULLANIM ARTIŞ ORANI (%)

2020 yılı I. çeyrekte kapasite kullanım oranı 2019 yılı I. çeyrek ile kıyaslandığında, **4** puanlık bir azalış yaşandığı görülmektedir.

YILLAR İTİBARI İLE I. ÇEYREK KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

Son 10 yılın kapasite kullanım oranı ortalaması; EBSO üyelerinde %64, Kocaeli Üyelerinde %70, Türkiye genelinde %76'dır.

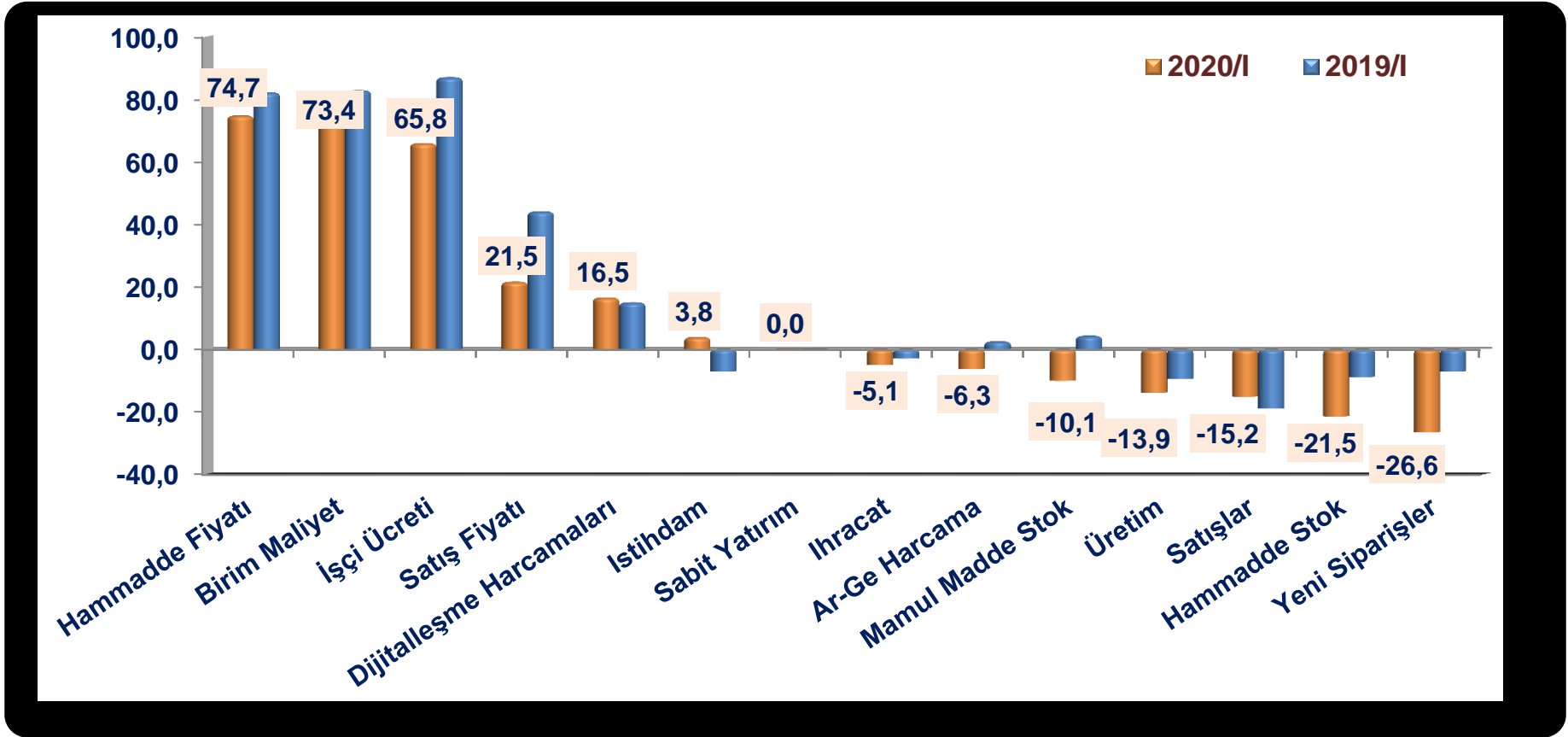
2020 yılı I. çeyreğinde %60 ile bir önceki çeyreğe aynı kalmış olup, dördüncü çeyrekler itibariyle 2014 yılından beri en düşük seviyede gerçekleşmiştir.

2020 YILI I. ÇEYREK AÇIKLANAN VERİLER

EKONOMİK GÖSTERGELER	2019/I	2020/I	DEĞİŞİM (%)
Kapasite Kullanım Oranı (%)	74,2	76,0	2,4
Ekonomik Güven Endeksi	83,9	95,5	13,8
Reel Kesim Güven Endeksi	97,2	103,9	6,9
Tüketici Güven Endeksi	58,5	58,1	-0,7
PMI	45,9	50,6	10,2
Dolar	5,36	6,09	13,6
Euro	6,09	6,72	10,3
Yİ ÜFE (%)	30,7	8,9	-71,0
Karşılıksız İşlemi Yapılan Çekler (Adet)	172.993	56.504	-67,3
Karşılıksız İşlemi Yapıldıktan Sonra Ödenen Çekler (Adet)	49.865	9.976	-80,0

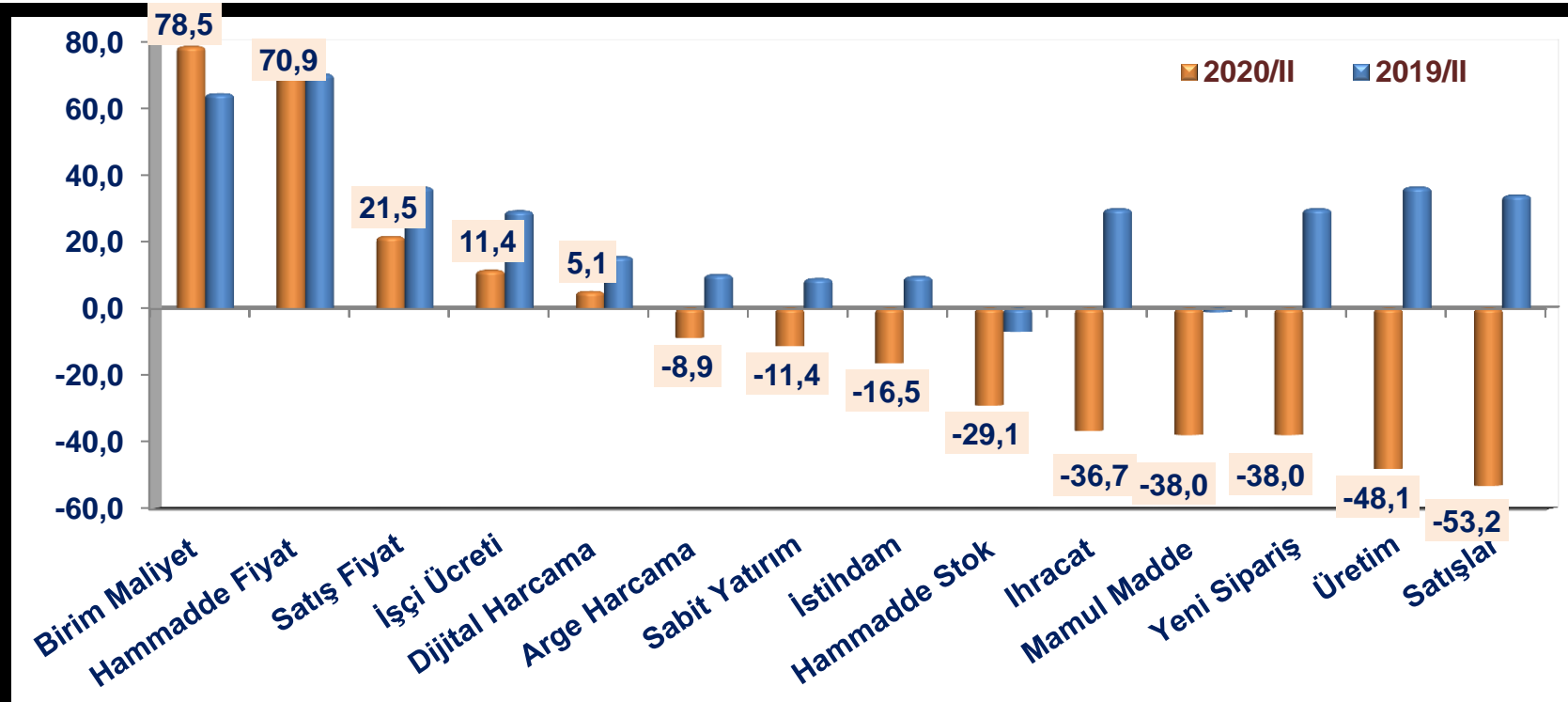
2020 yılı I. çeyrek verileri, geçen yılın aynı dönemi ile kıyaslandığında; Ekonomi Güven Endeksi, Reel Kesim Güven Endeksi, PMI, Dolar, Euro ve Kapasite Kullanım Oranı'nda artışlar gözlenmiştir. Ayrıca aynı dönemde Yİ-ÜFE, Karşılıksız İşlemi Yapıldıktan Sonra Ödenen Çekler, Karşılıksız İşlemi Yapılan Çekler ve Tüketici Güven Endeksi'nde de azalışlar dikkat çekmektedir.

2020 YILI I. ÇEYREKTE NET GERÇEKLEŞME

Net gerçekleşme; ilgili başlıklarda gerçekleşen artış ve azalışın farkından elde edilir. Üyelerin **%65,2'si**, 2020'nin birinci çeyreğinde ilk sırada, **hammadde fiyatlarının** arttığını ifade etmiştir. Onu, birim maliyetler ve işçi ücretleri izlemiştir.

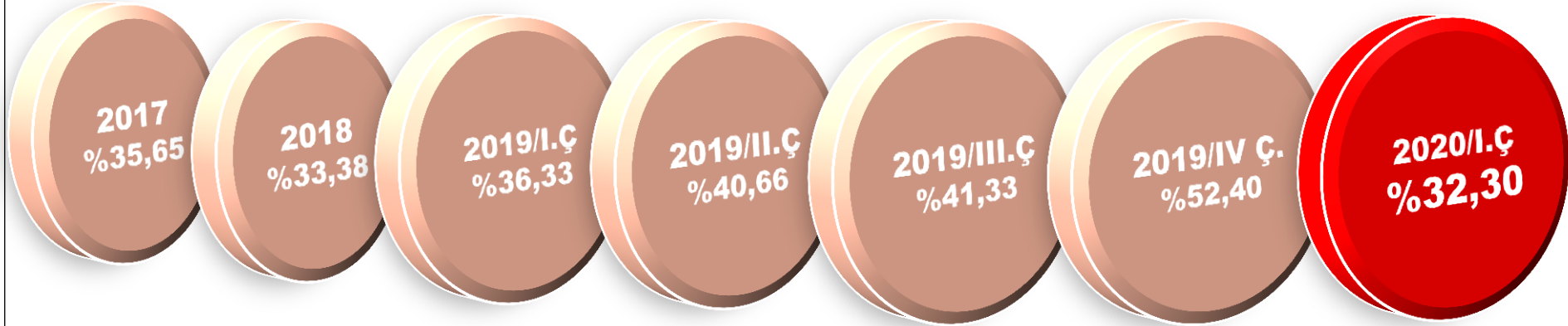
2020 YILI II. ÇEYREK İÇİN NET BEKLENTİLER

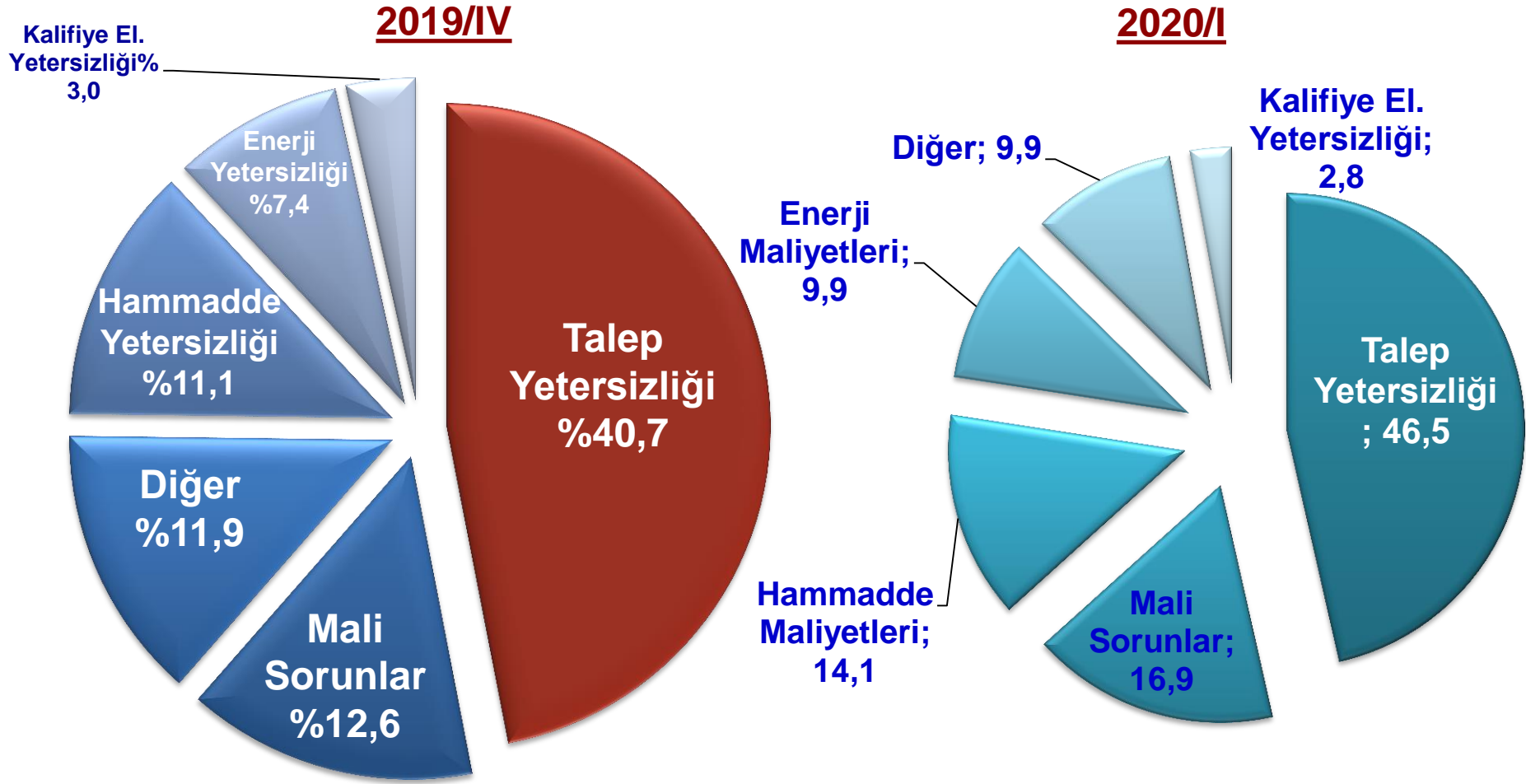
Üyelerin **%88,1'i**, 2020 yılının ikinci çeyreğinde **birim maliyetlerin** ilk sırada artacağını, hammadde fiyatları ve satış fiyatları artışının bunu izleyeceğini belirtmiştir.

FASON ÜRETİM PAYI

2020 yılı birinci çeyrekte **fason üretim oranı %32,30** olarak **gerçekleşmiştir.**

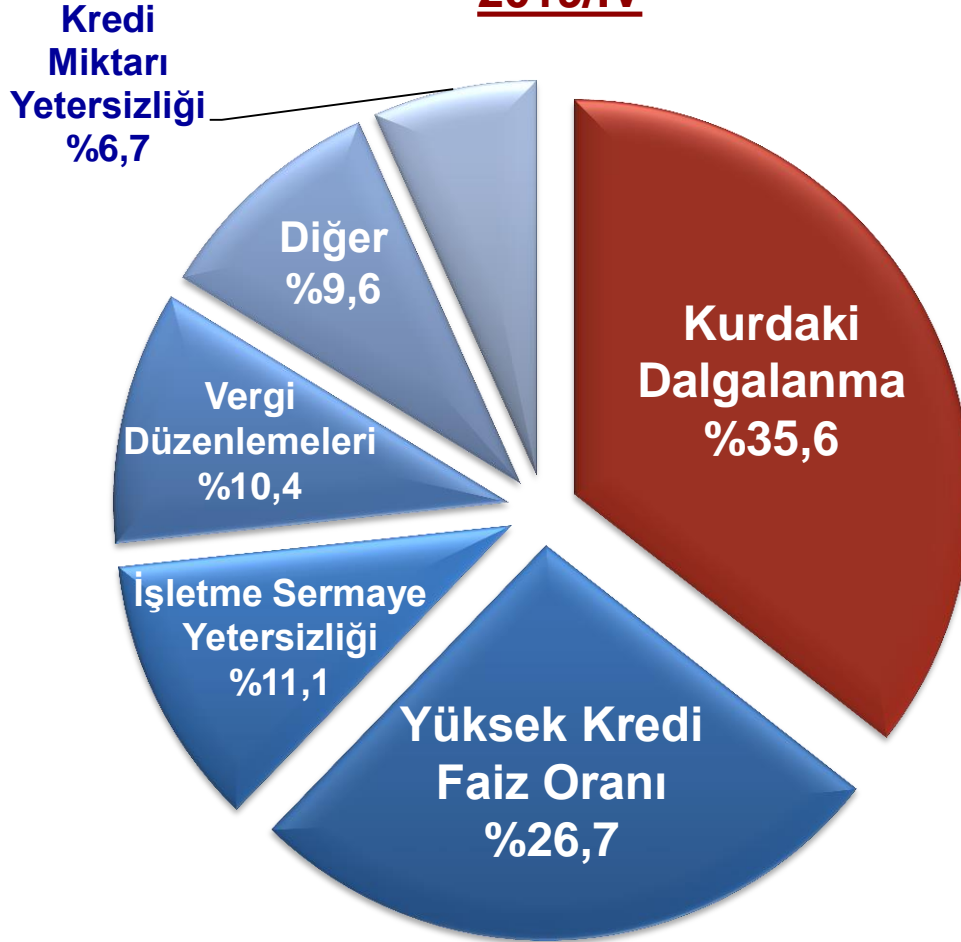
ATIL KAPASİTE İLE ÇALIŞMA NEDENLERİ

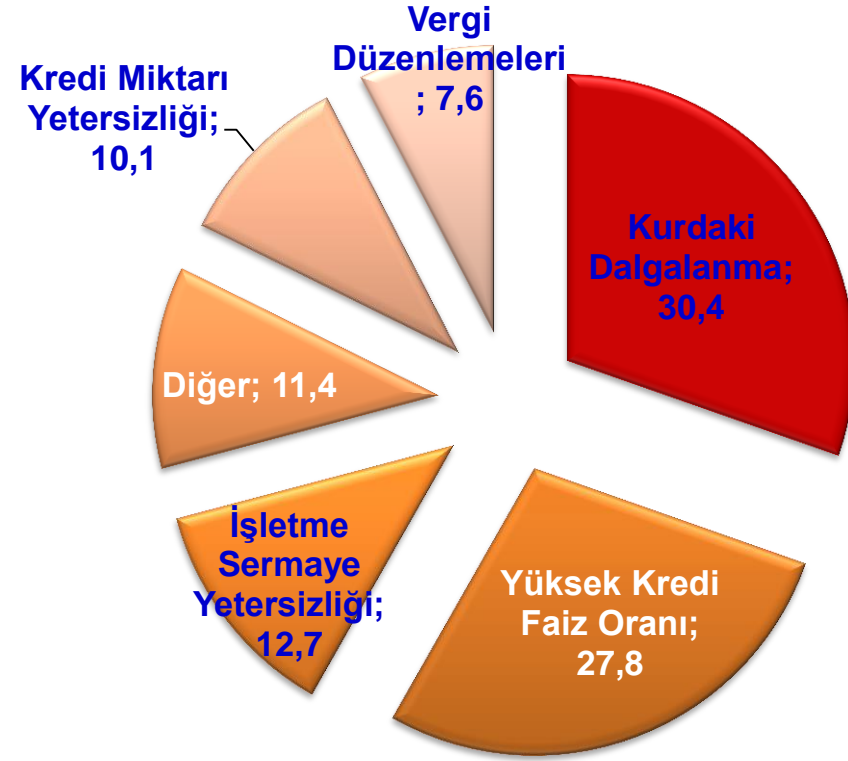
2020 yılının birinci çeyreği için ankete cevap veren firmaların **%46,5'u talep yetersizliğini**, atıl kapasite ile çalışmada öncelikli olarak göstermektedir. İkinci sırada mali sorunlar, üçüncü sırada hammadde maliyetleri yer almıştır.

MALİ SORUNLARIN NEDENLERİ

2019/IV

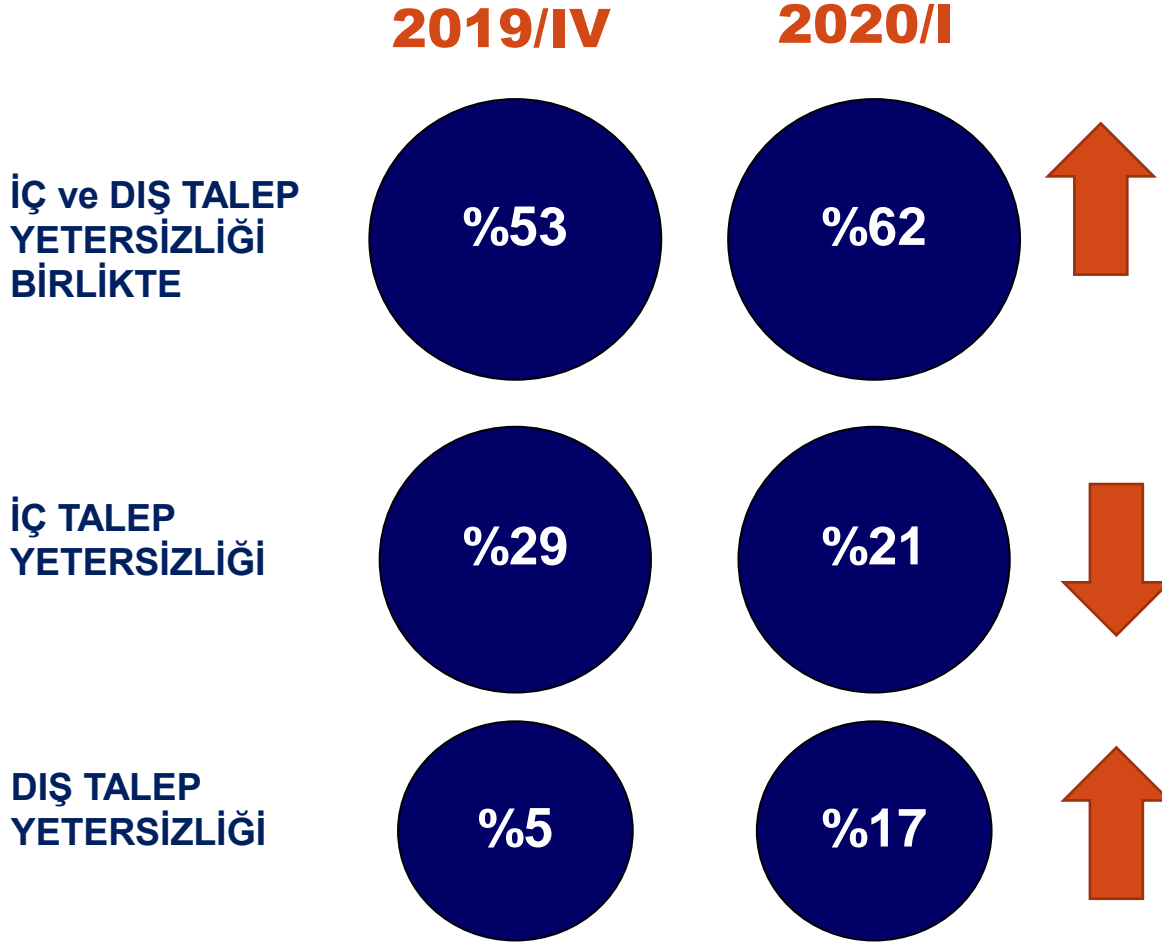
2020/I

2020 yılı I. çeyrekte mali sorunların nedenleri;

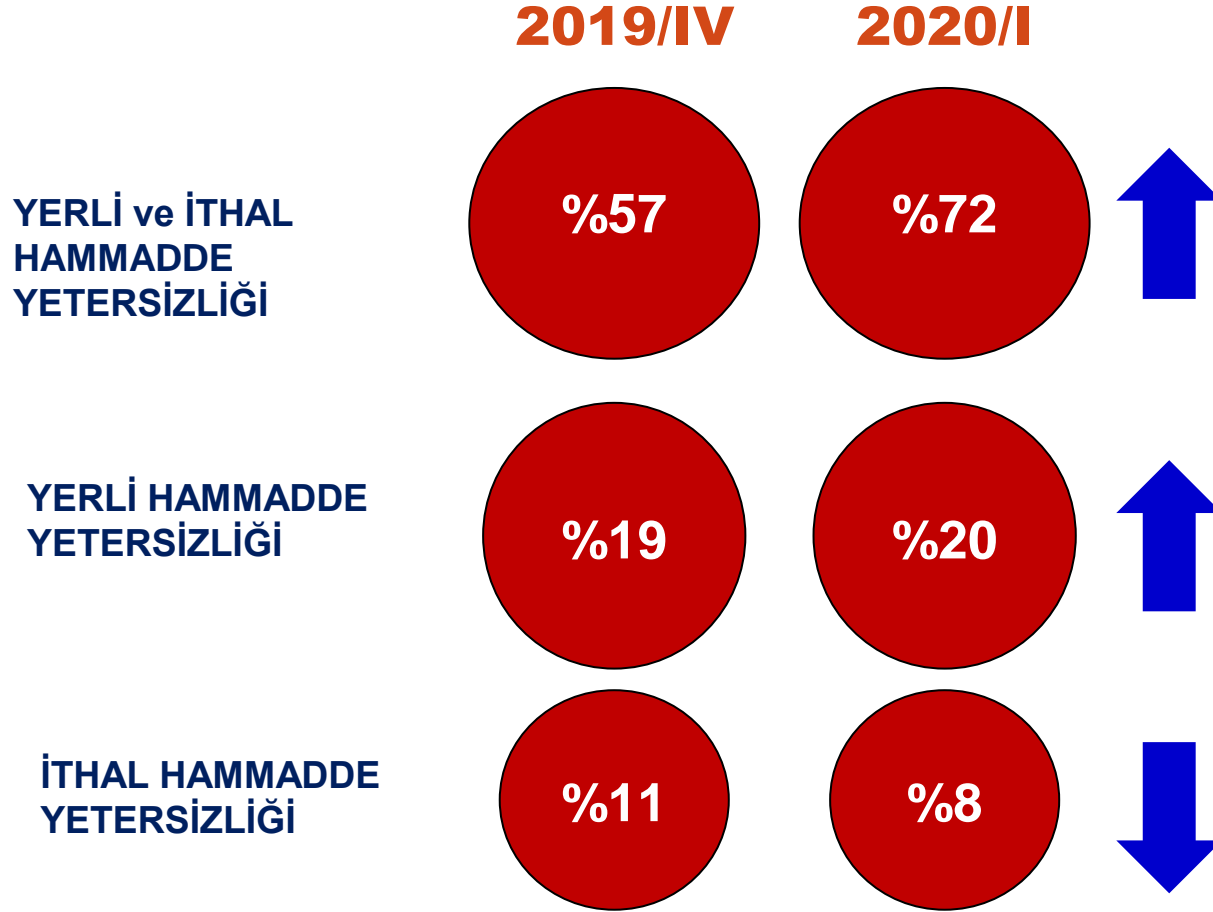
%30,4 ile ilk sırayı **Kurdaki Dalgalanmalar**, ikinci sırada **%27,8** ile **Yüksek Kredi Faiz Oranı**, üçüncü sırada **%12,7** ile **İşletme Sermaye Yetersizliği** gelmektedir.

TALEP YETERSİZLİĞİ SEBEPLERİ

Atıl Kapasite ile çalışma nedenlerinden ilk sırada gösterilen talep yetersizliğinde 2020 yılı birinci çeyrekte firmaların **%62'si** iç ve dış talep **yetersizliğinin birlikte yaşandığını** belirtmiştir.

HAMMADDE YETERSİZLİĞİ

Atıl Kapasite ile çalışma nedenlerinden 3. sırada gösterilen hammadde yetersizliğinde 2020 yılı birinci çeyrekte firmaların **%72'si hem yerli hem de ithal hammadde temininde** sorun yaşamıştır.

EK TABLO 1 ATIL KAPASİTE İLE ÇALIŞMA NEDENLERİ

(%)	Mali Sorunlar	Talep Yetersizliği	Hammadde Maliyetleri	Enerji Maliyetleri	Kalifiye Eleman Yetersizliği	Diğer
2016/I	11,1	18,6	15,3	17,2	20,1	17,8
2016/II	10,8	17,9	18,6	15,2	20,7	16,8
2016/III	10,2	16,3	16,0	16,4	22,7	18,4
2016/IV	9,4	15,3	17,9	17,0	21,7	18,8
2016/YILLIK	10,3	17,0	17,0	16,5	21,3	17,9
2017/I	7,6	17,1	15,9	17,7	23,1	18,6
2017/II	9,9	13,7	18,0	18,6	19,6	20,2
2017/III	8,3	16,5	17,6	18,0	21,0	18,7
2017/IV	6,9	17,7	17,3	21,3	19,9	17,0
2017/YILLIK	8,2	16,3	17,2	18,9	20,9	18,6
2018/I	6,6	15,3	19,2	18,7	22,4	18,0
2018/II	12,1	40,3	18,5	6,5	9,7	12,9
2018/III	14,0	36,3	21,7	5,1	8,3	14,6
2018/IV	18,5	35,7	15,3	5,1	4,5	8,9
2018/YILLIK	12,8	31,9	18,7	8,8	11,2	13,6
2019/I	16,7	41,7	13,7	3,0	2,4	7,1
2019/II	15,8	39,8	13,5	3,8	1,5	9,8
2019/III	22,3	35,8	12,4	4,1	2,6	9,3
2019/IV	12,6	40,7	11,1	7,4	3,0	11,9
2019/YILLIK	16,9	39,5	12,7	4,6	2,4	9,5
2020/I	16,9	46,5	14,1	9,9	2,8	9,9

Kaynak: EBSO Araştırma

EK TABLO 2 MALİ SORUNLARIN NEDENLERİ

(%)	Yüksek Kredi Faiz Oranları	Kredi Miktarı Yetersizliği	İşletme Sermaye Yetersizliği	Vergi Düzenlemeleri	Kurdaki Dalgalanmalar	Diğer
2016/I	16,8	21,7	22,3	20,6	-	18,6
2016/II	18,3	22,5	22,5	21,6	-	15,2
2016/III	15,4	21,0	24,5	20,7	-	18,4
2016/IV	16,2	20,4	22,3	20,3	-	20,8
2016/YILLIK	16,7	21,4	22,9	20,8	-	18,3
2017/I	16,5	23,5	21,2	21,1	-	17,7
2017/II	16,5	22,3	23,4	19,7	-	18,1
2017/III	15,0	22,6	24,2	19,7	-	18,6
2017/IV	13,8	22,4	20,5	21,4	-	21,9
2017/YILLIK	15,5	22,7	22,3	20,5	-	19,1
2018/I	14,5	21,8	22,6	20,7	-	20,3
2018/II	34,7	4,8	8,1	7,3	36,3	11,0
2018/III	34,4	5,2	6,3	4,2	41,7	8,3
2018/IV	35,7	3,8	8,3	6,4	38,2	7,6
2018/YILLIK	29,8	8,9	11,3	9,7	38,7*	11,8
2019/I	38,7	7,1	7,7	4,2	38,1	4,2
2019/II	40,6	4,5	6,8	7,5	33,1	7,5
2019/III	36,3	5,7	7,8	5,7	36,3	8,3
2019/IV	26,7	6,7	11,1	10,4	35,6	9,6
2019/YILLIK	35,6	6,0	8,4	7,0	35,8	7,4
2020/I	27,8	10,1	12,7	7,6	30,4	11,4

*Son 3 çeyreğin ortalamasıdır.

Kaynak: EBSO Araştırma

EK TABLO 3 FASON ÜRETİM

DÖNEM	FASON ÜRETİMİN TOPLAM ÜRETİM İÇİNDEKİ PAYI (%)
2015/I	26,14
2015/II	30,44
2015/III	41,24
2015/IV	43,28
2016/I	30,14
2016/II	51,85
2016/III	34,78
2016/IV	36,49
2017/I	30,25
2017/II	38,12
2017/III	47,17
2017/IV	27,06
2018/I	25,26
2018/II	21,50
2018/III	48,86
2018/IV	37,91
2019/I	36,33
2019/II	40,66
2019/III	41,33
2019/IV	52,40
2020/I	35,33

Kaynak: EBSO Araştırma